

Муниципальной бюджетной оркуола иннинээџи үөрэх тэрилтэтэ
Сунтаар 7 №–дээх “Солнышко” оџо сайдар киинэ

Иккис кыра бөлөххө тылы сайыннарыыга сылы түмүктүүр дьарык
Тиэмэтэ: «Үтүлүк»

Дьарыгы ыытта: Мокутова Алена Аркадьевна

2026 с.

Сыла: Сыл устата тылы сайыннарыга ылбыт билиилэрин хатылааһын, чинэтии

Соруктара:

Үөрэтэр:

- Кинигэ ойуутун көмөтүнэн оҕо билэр остуоруйатын кэпсии үөрэтэрин ситиһии
- Тыл саппааһын байыты

Сайыннарар:

- Ситимнээх саганы сайыннары

Иитэр:

- Кыылланы, көтөрү-сүүрэри харыстааһын
- Кинигэбэ, остуоруйаҕа оҕо интэриэһин уһугуннары

Туттуллар тэрил: Коробка (оҕо болҕомтотун тардар дьэрэкээн дьүһүннээх), үтүлүк (улахан гына кинигэбэ баар курдук тигиллибит), бэйэ оноһук кинигэ (“Үтүлүк” диэн кинигэни А4 размер саҕа гына распечаткаламмыт уонна хас страница аайы сүрүн дьоруойдара маҕанынан бүрүйлүбүт буолуохтаах), трубчкалаах стаканчиктар (стаканы таннары тутан баран бэлэм фону сыһыаран баран иһигэр кумааҕы кыппаҕын кырыһан кутан баран хордуонунан бүөлүүбүт. Ол кэннэ стаканы үһээннэн, алларааннан дьөлөбүт. Алараа дьөлөбөскө трубка угабыт), фонарь, «аптаах» (икки түгэхтээх, ол иһигэр сүрүн дьоруойдар кырыллан угуллубут буолуохтаахтар) коробочкалар

Дьарык хаамыта	Иитээчи дьайымала	Оҕо дьайымала	Туттуллар тэрил	Бириэмэтэ
Кирири чааһа	<ul style="list-style-type: none"> - Оҕолоор биһиэхэ ыалдьытты кэлбит дьонно эбэрдэ тылын этиэх эрэ. Кинилэр эһиги сыл устата төһө улаапыкытын көрө-билэ кэлбиттэр. <p>Иитээчи остуолга турар дьэрэкээн коробкаҕа болҕомто тардар.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Көрүҥ эрэ оҕолоор, бүгүн үлэбэр кэлэн ыскааптын арыһытым, бу коробкага турар этэ. Эһиги билэргит буолаарай хантан кэлбитин? - Чэ оччотугар арыһан көрүөх. - Уаай үтүлүк эбит ди. Кини аптаах быһылаах, тугу эрэ сибигинэйэр дии. <p>Иитээчи үтүтүгү ылан кулгааҕар чугаһатар уонна этэр</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кини остуоруйа дойдутуттан кэлбит үһү. Биһиги көмөбүтүгэр наадыар эбит. Кини ыраах баар 	<ul style="list-style-type: none"> - Үтүө күнүнэн! (Оҕолор бары) <p>Бары киирэн устуулга олороллор, иннилэригэр остуол турар.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Билбэспит (оҕолор сабаҕалаан көрөн эппиэттиллэр) 	Коробка, үтүлүк, бэйэ оноһук кинигэ	2 мүнүүтэ

	<p>детсадтан кинигэтин илдэе кэлбит, бэрээдэе суох оёолор кинигэтин сиргэ бырахпыттарыгар остуоруйатын дьоруойдара куотан хаалбыттар үһү.</p> <p>Иитээччи коробка түгэбиттэн кинигэни хостуур уонна арийан көрөр.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пахоой, кырдык кинигэбит дьоруойдарын ойуулара сүтэн хаалбыттар ди. - Кинигэбит ойууларын төннөрөр курдук биһиги элбэх соруудахтары толоруохпутун наада. Үтүлүкчээннэ көмөлөһөргө бэлэмнит дуо? 			
Сүрүн чааһа	<p>1. <u>Үтүлүк Тыһнар гимнастика “Хаары өрүкүтүү”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Чэйин эрэ оёолор элбэх соруудахтары толоруохпут иннинэ тыыммытын эрчийиэх - Саныабын эрэ, остуоруйабыт ханнык дьыл кэмигэр кэпсэнэр этэй? Кыһын хайдабый? Дьэ ол курдук кыһын күүстээх тыал хаары өрүкүтэрин үтүктүөх. <p>Оёолор бастакы дьоруойтан аныгыс дьоруойга диэри кинигэ ис хоһоонун бэрээдэгинэн атын атын сиргэ кыышлар бэлиэлэрдээх остуоларга тийиэллэр. Хас биирдии соруудах кэnnэ чуораан тыаһыыр уонна ол кэnnэ коробочкаба кумаабыннан оноһуллубут остуоруйа дьоруойа (липучкалаах) баар буолан хаалан иһэр, ону кинигэе тутатына сыһыаран иһэллэр.</p> <p>2. <u>Кутуйах “Утары суолталаах тыллар”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Кутуйах кутталыттан утары суолталаах тылларын умнан кэбиспит үһү, ону саныырыгар көмөлөһөбүт дуо? <p>Күнүс сырдык, онтон түүн ... (харанга) Сайын сылаас, онтон кыһын ... (тымныы) Эһэ улахан, онтон кутуйах ... (кыччыгый) Туораах үөһээ үүнэр, онтон отон... (аллараа) Ый соётох, онтон сулустар ... (элбэхтэр) Хаар сымнабас, онтон муус ... (кытаанах)</p>	<p>- Бэлэммит!</p> <p>Оёолор кыһыны ойуулуур тыллары этэллэр, ол кэnnэ бэлэмнэммит трубкалаах стаканы үрэн иһигэр баар кумаабы кыырпахтарын көтүтэллэр</p> <p>Оёолор эппиэттэрэ</p>	<p>Стаканчиктар, фонарь, «аптаах» коробочкалар</p>	<p>15 мүнүүтэ</p>

	<p>3. <u>Куобах Кыяллар тустарынан таабырлар</u></p> <p>- Куобах биһиэхэ араас таабырын таайар соруудахтарын бэлэмнээбит. Таабырын таайан көрүөх эрэ.</p> <p>Маска дьйэлээх, эриэхэ астаах (Тиин) Кыһын манан, сайын борон (Куобах) Кыһынын утуйар, ойуурга саамай күүстээх кыыл</p> <p>(Эһэ)</p> <p>Улуйа-улуйа ойууру кэрийэр баар үһү (Бөрө) Албынныры сатыбын диир баар үһү (Саһыл) Тыа кыһа кутуруга бэлиэлээх үһү (Кырынаас) Ким бэйэтигэр тыаны ильдэ сылдыарый (Таба) Ууга киирдэбинэ – балык, кытыгыга табыстабына – кыыл баар үһү (Үрүн эһэ)</p> <p>4. <u>Саһыл Физкультминутка “Кыяллар хамсанылары”</u></p> <p>- Оҕолоор, саһылбыт хамсанарын, сэрээкэлирин олус сөбүлүүр эбит. Кини күн аайы онорор сэрээкэтин биһиги оноробут дуо?</p> <p>Кутуйахчаан муннун соттор, Куобах чэпчэкилик ыстананр, Саһыл сэмээр үөмэр-чүөмэр, Бөрө ыйы маньыр, Эһэ үмүрүччү хаамар.</p> <p>5. <u>Бөрө Дидактической оонньуу “Кыялары атаахтатан ааттаталаа”</u></p> <p>- Бөрө кинини уонна кини доҕордорун атаахтатан ааттылларын баҕарар эбит. Ааттаталаан көрөбүт дуо?</p> <p>Кутуйах –чаан Куобах -чаан Саһыл –чаан Бөрө –чөөн Саһыл –чаан</p>	<p>Оҕолор таайбыт кыялларын остуолга сытар түөрт мундук кэмбэртэртэн фонарь көмөтүнэн курдары тыктаран булаллар</p> <p>Музыка холбонор, оҕолор төгүрүччү хаама сылдьан иитээччи көрдөрбүт хамсанылары онороллор</p> <p>Оҕолор эһиэттэрэ</p>		
--	--	---	--	--

	<p>Энэ -чээн</p> <p>6. Энэ “Хоноонор”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Энэбит табаарыстарын – кыылар тустарынан хоноонору олус сөбүлүүр үһү. Онон оҕолор хоноон этгэхтэринэ биридэ төннүүм диэбит. - Ким эбит хоноон этиэн баҕарар дуо? 	<p>Ева, Сайнаара, Саяна, араас кыылар тустарынан хоноонору этэллэр (Байанай ыйыгар үөрөспит хонооннорун саныылар)</p>		
Түмүк чааһа	<ul style="list-style-type: none"> - Үчүгэйин, кинигэбит дьоруойдара бары баар буоллулар. Бары биригэ остуоруйабытын санаан көрүөх эрэ. - Үтүлүкчээммит дэлби үөрдэ уонна эһиэхэ минньигэс махталын тиэрдэр үһү. - Хайа оҕолор көмөлөһөр үчүгэй эбит дуо? Саамай ханнык соруудабы сөбүлээтигит, ыарыҕаттыгыт? <p>Иитээчи үтүлүк иһиттэн хас биридии оҕоҕо кэмпиэт хостоон биэрэр.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Манан бүгүнгү дьарыкпыт түмүктэнэр, көрсүөххэ диэри! 	<p>Оҕолор эппиэттиллэр, кэмпиэт ылан үөрэллэр-көтөллөр.</p>	Үтүлүк, кэмпиэт	3 мүнүүтэ

